

Suvestinė redakcija nuo 1999-03-27 iki 2000-07-07

Įsakymas paskelbtas: Žin. 1998, Nr. [84-2360](#), i. k. 0982210ISAK00000348

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Į S A K Y M A S

DĖL KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ GAMYBOS IR PERDIRBIMO TVARKOS IR JŲ TECHNINĖS EKSPERTIZĖS ATLIKIMO NORMINIŲ DOKUMENTŲ TVIRTINIMO

1998 m. rugsėjo 11 d. Nr. 348

Vilnius

Siekdamas nustatyti vienodą kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo bei jų techninės ekspertizės atlikimo tvarką,

TVIRTINU:

1. Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarką (1 priedas);
2. Gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių techninės ekspertizės taisykles (2 priedas);
3. Reikalavimus kelių transporto priemonių ekspertams (3 priedas);
4. Kelių transporto priemonių ekspertų mokymo programą ir kvalifikacinius reikalavimus (4 priedas);
5. Pagrindinius techninius reikalavimus kelių transporto priemonėms (5 priedas).*
6. Reikalavimai ekspertizės įmonėms (6 priedas).

Papildyta punktu:

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

7. Transporto priemonių klasifikavimas (7 priedas).

Papildyta punktu:

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

8. Nustatau, kad Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos naujoji redakcija ir Gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių techninės ekspertizės taisyklių naujoji redakcija įsigalioja nuo 1999 m. balandžio 5 d.

Papildyta punktu:

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

SUSISIEKIMO MINISTRAS

ALGIS ŽVALIAUSKAS

SUDERINTA

Policijos departamento prie VRM
Kelių policijos tarnybos vyriausiasis
komisaras

E.Mačiulaitis

B.Šičkus

SUDERINTA

Lietuvos standartizacijos
departamento direktorius

Su įsakymo 5 priedu (Pagrindiniai techniniai reikalavimai kelių transporto priemonėms) galima susipažinti Susisiekimo ministerijos Kelių transporto, tranzito ir aplinkos departamente bei Valstybinėje kelių transporto inspekcijoje, o įsigyti – UAB „Transporto apžiūros studijos, Lentvario g. 7, 2028 Vilnius.

PATVIRTINTA
susisiekimo ministro
1999 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 98
1 priedas

KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ GAMYBOS IR PERDIRBIMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarka (toliau – tvarka) nustato pagrindinius kelių transporto priemonių (toliau – transporto priemonių) gamybos ir perdirbimo reikalavimus.

2. Ši tvarka taikoma Lietuvos Respublikoje gaminamoms vienetinės ir smulkiaserijinės gamybos, šalyje eksploatuojamoms perdirbtoms ir perdirbamoms, taip pat iš užsienio įvežamoms perdirbtoms transporto priemonėms.

3. Pagamintų ir perdirbtų transporto priemonių konstrukcija ir techninė būklė turi atitikti susisiekimo ministro įsakymais patvirtintus „Pagrindinius techninius reikalavimus kelių transporto priemonėms“ bei „Techninius reikalavimus naudojamoms kelių transporto priemonėms“.

4. Pagamintų ir perdirbtų transporto priemonių techninė ekspertizė turi būti vykdoma laikantis susisiekimo ministro įsakymu patvirtintų „Gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių techninės ekspertizės taisyklių“.

5. Transporto priemonės, pagamintos ar perdirbtos nesilaikant šios tvarkos, neregistruojamos, jas eksploatuoti draudžiama.

II. SĄVOKOS

6. Antros kategorijos ekspertizių įmonė – įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę atlikti transporto priemonės vienetinio perdirbimo ir vienetinės gamybos priekabos, kurios leistina bendroji masė ne didesnė kaip 750 kg, technines ekspertizes.

7. Pirmos kategorijos ekspertizių įmonė – įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes.

8. Perdirbimas – transporto priemonių sudėtinių dalių keitimas ar papildomų įtaisų įrengimas, dėl kurių keičiasi transporto priemonės konstrukcija ar techninės-eksploatacinės savybės. Perdirbimai pagal jų kiekį ir sudėtingumą gali būti:

8.1. vienetinis perdirbimas – vienintelės transporto priemonės perdirbimas;

8.2. nevienetinis perdirbimas – to paties pobūdžio perdirbimas, atliekamas specializuotoje įmonėje daugiau kaip vienai transporto priemonei;

8.3. nesudėtingas perdirbimas (perdirbimas A) – transporto priemonės sudėtinių dalių keitimas į analogiškos konstrukcijos dalis su geresnėmis techninėmis charakteristikomis, dėl kurio nereikia keisti transporto priemonės konstrukcijos, taip pat įrangos ir įtaisų įrengimas naudojant tik sertifikuotus gaminius;

8.4. vidutinio sudėtingumo perdirbimas (perdirbimas B) – transporto priemonės konstrukcijos keitimas, dėl kurio nelabai keičiasi transporto priemonės techninės-eksploatacinės savybės, konstrukcijų atsparumas ir patikimumas, aktyviosios ir pasyviosios saugos bei aplinkos apsaugos rodikliai, vairuotojo darbo vietos ergonomika, keleivių ir krovinių vežimo sąlygos;

8.5. sudėtingas perdirbimas (perdirbimas C) – transporto priemonės konstrukcijos keitimas, dėl kurio labai keičiasi transporto priemonės techninės eksploatacinės savybės, konstrukcijų atsparumas ir patikimumas, aktyviosios ir pasyviosios saugos bei aplinkos apsaugos rodikliai, vairuotojo darbo vietos ergonomika, keleivių ir krovinių vežimo sąlygos.

9. Smulkiaserijinė gamyba – to paties gamintojo identišκών transporto priemonių gamyba nuo 2 iki 500 vienetų per metus.

10. Specializuota įmonė – įmonė, turinti reikiamą įrangą ir atitinkamos kvalifikacijos specialistus bei nustatyta tvarka įteisintą įmonės standartą gaminti arba perdirbti transporto priemones smulkiaserijiniu būdu.

11. Techninė ekspertizė – gaminamos ar perdirbamos transporto priemonės techninės dokumentacijos bei nustatytų reikalavimų pagamintai ar perdirbtai transporto priemonei atitikimo įvertinimas. Techninė ekspertizė įforminama ekspertizės aktu.

12. Transporto priemonės – tai visų tipų bei markių automobiliai, jų velkamos priekabos, puspriekabės, taip pat troleibusai, motociklai bei mopedai.

13. Vienetinė gamyba – vienintelis pagamintas transporto priemonės egzempliorius.

III. REIKALAVIMAI GAMINAMOMS TRANSPORTO PRIEMONĖMS

14. Gaminant vienetinę transporto priemonę turi būti laikomasi šių pagrindinių reikalavimų:

14.1. išvaizda turi skirtis nuo kitų gamintojų pagamintos transporto priemonės tiek, kad tai nepažeistų autorinių teisių;

14.2. kėbulas (rėmas) turi būti originalios konstrukcijos;

14.3. draudžiama surinkti transporto priemonę iš atsarginių mazgų.

15. Prieš pradėdant gaminti vienetinę transporto priemonę, turi būti parengta techninė dokumentacija ir atlikta jos techninė ekspertizė.

16. Ekspertizei pateikiama:

16.1. priekabos, kurios leistina bendroji masė ne didesnė kaip 750 kg, – surinkimo (bendro vaizdo) brėžinys, svarbiausių detalių surinkimo ir jų sudedamųjų dalių brėžiniai, svarbiausių detalių atsparumo apskaičiavimai;

16.2. motorinės transporto priemonės ar priekabos, kurios leistina bendroji masė didesnė kaip 750 kg, – transporto priemonės gabaritų brėžinys, atskirų sistemų surinkimo (gabaritų) brėžiniai, panaudotų savos gamybos svarbiausių detalių darbo brėžiniai, svarbiausių detalių atsparumo apskaičiavimai, transporto priemonės dinamikos apskaičiavimai, eksploataavimo instrukcija.

17. Prieš pradėdant gaminti transporto priemonės smulkiaserijinės gamybos bandomąjį pavyzdį, turi būti atlikta bandomojo pavyzdžio dokumentacijos techninė ekspertizė.

18. Bandomajam pavyzdžiui turi būti parengta tokia gamybos ir eksploatacijos techninė dokumentacija: įmonės standarto gaminti transporto priemones projektas, transporto priemonės konstrukcijos ir gamybos technologijos dokumentacija, svarbiausių detalių atsparumo apskaičiavimai, transporto priemonės dinamikos apskaičiavimai, bandomojo pavyzdžio laboratorinių ir eksploatacinių bandymų programa, eksploataavimo instrukcija.

19. Prieš pradėdant gaminti transporto priemones smulkiaserijiniu būdu, turi būti atlikta smulkiaserijinės gamybos bandomojo pavyzdžio techninė ekspertizė. Esant teigiamai išvadai, gamintojas privalo parengti įmonės gaminamos transporto priemonės standartą, suderinti jį su Valstybine kelių transporto inspekcija (toliau – Inspekcija) ir įregistruoti Lietuvos standartizacijos departamente.

20. Gaminti transporto priemones turi teisę:

20.1. juridiniai ir fiziniai asmenys – vienietinės gamybos transporto priemones, kurių leistina bendroji masė ne didesnė kaip 3,5 t;

20.2. įmonės, turinčios reikiamą įrangą ir atitinkamos kvalifikacijos specialistus – vienietinės gamybos transporto priemones bei smulkiaserijinės gamybos bandomuosius pavyzdžius;

20.3. specializuotos įmonės – vienietinės ir smulkiaserijinės gamybos transporto priemones.

21. Pagamintos transporto priemonės identifikavimo numerį suteikia ekspertizė įmonė, suderinusi jį su Inspekcija.

22. Pagaminta vienietinės gamybos transporto priemonė ir smulkiaserijinės gamybos bandomasis pavyzdys pateikiami pirmos kategorijos ekspertizių įmonei techninei ekspertizei atlikti. Vienietinės gamybos priekabų, kurių leistina bendroji masė ne didesnė kaip 750 kg, techninę ekspertizę atlieka bet kuri ekspertizių įmonė.

23. Registruojant vienetinės gamybos transporto priemones, pateikiami ekspertizių įmonės išduoti dokumentai, o smulkiaserijinės gamybos transporto priemones – gamintojo išduoti dokumentai.

24. Pagamintos transporto priemonės registruojamos Vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka.

IV. REIKALAVIMAI PERDIRBAMOMS TRANSPORTO PRIEMONĖMS

25. Transporto priemonę perdirbant neturi sumažėti jos aktyvioji ir pasyvioji sauga, konstrukcijos sudėtinių dalių, tvirtinimo atsparumas ir patikimumas bei pablogėti aplinkos apsaugos rodikliai, vairuotojo darbo vietos ergonomika bei keleivių ir krovinių vežimo sąlygos.

26. Prieš perdirbant vienetinę transporto priemonę, turi būti parengta techninė dokumentacija ir atlikta jos techninė ekspertizė.

27. Ekspertizei pateikiami šie dokumentai: transporto priemonės gabaritų brėžiniai (jei keičiasi jos gabaritiniai matmenys), perdirbamų sistemų (agregatų, mazgų) surinkimo (gabaritų) brėžiniai, svarbiausių įtaisų sudedamųjų dalių darbo brėžiniai, svarbiausių įtaisų atsparumo apskaičiavimai, transporto priemonės dinamikos apskaičiavimai (jei dėl perdirbimo keičiasi transporto priemonės techninės-eksploatacinės savybės).

28. Prieš atliekant transporto priemonės nevienetinį perdirbimą turi būti atlikta bandomojo pavyzdžio dokumentacijos techninė ekspertizė.

29. Nevienetinio perdirbimo bandomajam pavyzdžiui turi būti parengta tokia techninė dokumentacija: įmonės transporto priemonės perdirbimo standarto projektas, perdirbimo konstruktorinė ir technologinė dokumentacija, svarbiausių įtaisų atsparumo apskaičiavimai, transporto priemonės dinamikos apskaičiavimai (jei dėl perdirbimo keičiasi transporto priemonės techninės-eksploatacinės savybės).

30. Prieš perdirbant nevienetinę transporto priemonę, turi būti atlikta nevienetinio perdirbimo bandomojo pavyzdžio techninė ekspertizė. Esant teigiamai išvadai, perdirbėjas privalo parengti įmonės perdirbamos transporto priemonės standartą, suderinti jį su Inspekcija ir įregistruoti Lietuvos standartizacijos departamente.

31. Nesudėtingi vienetiniai transporto priemonių perdirbimai (3 lentelė, „Perdirbimas A“) įvertinami techninės apžiūros metu.

32. Perdirbant krovines transporto priemones į keleivines (išskyrus transporterius kombi) turi būti gautas transporto priemonės gamyklos-gamintojos sutikimas ir pateiktos techninės sąlygos perdirbimui atlikti.

33. Perdirbti transporto priemonę turi teisę:

33.1. juridiniai ir fiziniai asmenys – nesudėtingą ir vidutinio sudėtingumo vienetinį perdirbimą;

33.2. įmonės, turinčios reikiamą įrangą ir atitinkamos kvalifikacijos specialistus – vienetinį perdirbimą ir nevienetinio perdirbimo bandomąjį pavyzdį;

33.3. specializuotos įmonės – nevienetinį perdirbimą.

34. Perdirbta vienetinė transporto priemonė techninei ekspertizei pateikiama bet kuriai ekspertizių įmonei. Pirmos kategorijos ekspertizių įmonė atlieka transporto priemonių vienetinio perdirbimo ir nevienetinio perdirbimo bandomojo pavyzdžio technines ekspertizes.

35. Perdirbtą transporto priemonę būtina perregistruoti, jei ją perdirbant keitėsi transporto priemonės tipas arba kiti techniniai duomenys, įrašyti transporto priemonės registracijos liudijime (techniniame pase).

36. Registruojant vienetinio perdirbimo transporto priemones, pateikiami ekspertizių įmonės išduoti dokumentai, o nevienetinio perdirbimo transporto priemones – specializuotos įmonės išduoti dokumentai.

37. Perdirbtos transporto priemonės registruojamos Vidaus reikalų ministerijos nustatyta tvarka.

V. TECHNINIŲ REIKALAVIMŲ TAIKYMAS GAMINAMOMS IR PERDIRBAMOMS TRANSPORTO PRIEMONĖMS

38. „Pagrindinių techninių reikalavimų kelių transporto priemonėms“ taikymo gaminamoms ir perdirbamoms transporto priemonėms pagal jų klases suvestinė pateikta 1 ir 2 lentelėse.

39. Transporto priemonėse įrengiamos sudėtinės dalys (apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisai, garso signalai, padangos, galinio vaizdo veidrodžiai, ilgų ir sunkių transporto priemonių skiriamieji ženklai, greičio ribotuvai, tachografai, priekinės, galinės ir šoninės apsaugos nuo palindimo po transporto priemone užtvartai, saugos diržai, sėdynės ir galvos atlošai, sukabintuvai) turi būti sertifikuotos pagal Lietuvos Respublikos arba tarptautinius reikalavimus (Jungtinių Tautų Europos Ekonominės Komisijos Vidaus transporto komiteto taisyklės arba Europos Sąjungos direktyvas).

40. Transporto priemonėse įrengiami vairavimo bei stabdžių sistemos pagrindiniai elementai, ratai, priekinio stiklo valytuvai ir jų apliejikliai, durų užraktai ir vyriai, degalų bakai, sergėjimo sistemos, spidometrai, priekabos ir vilkiko elektrinės jungtys turi būti sertifikuoti ir atitikti transporto priemonės masę, geometrinius parametrus bei eksploatacines savybes.

41. Apie transporto priemonių perdirbimo sudėtingumą sprendžiama vadovaujantis 3 lentelėje pateiktais pavyzdžiais.

42. Techninių apžiūrų centrai valstybinių techninių apžiūrų metu privalo kontroliuoti perdirbtas transporto priemones ir neišduoti techninę apžiūrą patvirtinančių dokumentų, jeigu transporto priemonė perdirbta nesilaikant šių reikalavimų.

VI. REIKALAVIMAI UŽSIENYJE PERDIRBTOMS TRANSPORTO PRIEMONĖMS

43. Užsienyje perdirbtoms ir įvežtoms į šalį transporto priemonėms turi būti atliekama techninė ekspertizė. Tuo atveju, kai pateikiama transporto priemonės perdirbimo dokumentacija ir (arba) užsienyje atliktos techninės ekspertizės išvados, ekspertizių įmonėje atliekama tikrai dalinė techninė ekspertizė. Jos metu nustatoma, ar šis perdirbimas atitinka šioje tvarkoje nustatytus techninius reikalavimus.

Priedo pakeitimai:

Nr. 98, 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

1 lentelė. „Pagrindinių techninių reikalavimų kelių transporto priemonėms“ taikymo automobiliams ir jų priekaboms priklausomai nuo klasės suvestinė

Eil. Nr.	Transporto priemonių sistemos ir jų sudėtinės dalys	Nuorodos į techninių reikalavimų dalis, skyrius ir punktus	Transporto priemonių klasės									
			M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃	O ₁	O ₂	O ₃	O ₄
1.	Apšvietimas ir šviesos signalizacija	I dalies I skyrius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
2.	Vairavimo sistema	I dalies II skyrius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
3.	Stabdžių sistemos	I dalies III skyrius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
4.	Garsinė signalizacija	I dalies IV skyrius	+	+	+	+	+	+				
5.	Padangų naudojimas	I dalies V skyrius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6.	Valdymo organai	I dalies VI skyrius	+	+	+	+	+	+				
7.	Matomumas iš vairuotojo vietos	I dalies VII skyrius	+	+	+	+	+	+				
8.	Galinio vaizdo veidrodžiai	I dalies IX skyrius	+	+	+	+	+	+				
9.	Priekinio stiklo valytuvai, apšildytuvai	I dalies VIII skyriaus 1.1, 1.2, 2, 3 p.	+	+	+	+	+	+				
10.	Stiklų šildymas ir apipūtimas	I dalies VIII skyriaus 1.3, 1.4 p.	+	+	+	+	+	+				
11.	Galinis ženklavimas	I dalies X skyrius						+				+
12.	Greičio ribotuvo įrengimas	I dalies XI skyrius			+		+	+				
13.	Stiklai	I dalies XII skyrius	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
14.	Išorinė kėbulo sauga	I dalies XIII skyriaus 1, 2 p.	+									
15.	Išorinė vairuotojo	I dalies XIII				+	+	+				

[illegible]

31.	Sergėjimo sistemos	skyrius I dalies XXVIII	+	+	+	+	+	+				
32.	Specialūs reikalavimai autobusams	skyrius I dalies XXIX		+	+							
33.	Spidometras	skyrius I dalies XXXII	+	+	+	+	+	+				
34.	Atbulinė eiga	skyrius I dalies XXXI	+	+	+	+	+	+				
35.	Kėbulo dalys, dengiančios ratus	skyrius I dalies XXXIII	+									
36.	Purvasaugiai	skyriaus 1 p. I dalies XXXIII						+	+		+	+
37.	Salono šildymo įrengimai	skyriaus 2 p. I dalies XXXIV	+									
38.	Suskystintų dujų naudojimas maitinimo sistemoje	skyrius I dalies XXXV	+	+	+	+	+	+				
39.	Vilkimo kilpos	skyrius I dalies XXXVI	+	+	+	+	+					
40.	Valstybinio numerio ženklų tvirtinimo vieta	skyrius I dalies XXXVIII	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
41.	Priekabos ir vilkiko elektrinės jungtys	skyrius I dalies XXXVII	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
42.	Kelių transporto priemonės identifikavimo lentelė	skyrius I dalies XXXIX	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

PASTABOS:

1. Techniniai reikalavimai atskiroms transporto priemonių klasėms parengti pagal Europos Sąjungos direktyvų ir Jungtinių Tautų Europos Ekonominės komisijos vidaus transporto komiteto taisyklių reikalavimus.

2. Automobilių ir priekabų klasifikavimas pateiktas „Pagrindiniuose techniniuose reikalavimuose kelių transporto priemonėms“.

2 lentelė. „Pagrindinių techninių reikalavimų kelių transporto priemonėms“ taikymo mopedams, motociklams ir jiems prilyginamoms transporto priemonėms suvestinė

Eil. Nr.	Transporto priemonių sistemos ir sudėtinės dalys	Nuorodos į techninių reikalavimų dalis ir skyrius	Transporto priemonių klasės				
			L ₁	L ₂	L ₃	L ₄	L ₅
1.	Apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisų įrengimas	II dalies I skyrius	+	+	+	+	+
2.	Stabdžių sistema	II dalies II skyrius	+	+	+	+	+
3.	Garsinė signalizacija	II dalies III skyrius	+	+	+	+	+
4.	Ratai, padangos	II dalies IV skyrius	+	+	+	+	+
5.	Valdymo organai	II dalies V skyrius	+		+	+	
6.	Galinio vaizdo veidrodžiai	II dalies VI skyrius	+	+	+	+	+
7.	Turėklas keleiviui	II dalies VII skyrius	+	+	+	+	+
8.	Skleidžiamas triukšmas	II dalies VIII skyrius	+	+	+	+	+
9.	Masė ir matmenys	II dalies IX skyrius	+	+	+	+	+
10.	Sergėjimo sistemos	II dalies X skyrius	+	+	+	+	+
11.	Valstybinio numerio ženklo tvirtinimo vieta	II dalies XII skyrius	+	+	+	+	+
12.	Atramos parkavimui	II dalies XI skyrius	+		+		
13.	Identifikavimo lentelė	II dalies XIII skyrius	+	+	+	+	+

PASTABOS:

1. Techniniai reikalavimai atskiroms transporto priemonių klasėms parengti pagal Europos Sąjungos direktyvų ir Jungtinių Tautų Europos Ekonominės komisijos vidaus transporto komiteto taisyklių reikalavimus.

2. Mopedų, motociklų ir jiems prilyginamų transporto priemonių klasifikavimas pateiktas „Pagrindiniuose techniniuose reikalavimuose kelių transporto priemonėms“.

3 lentelė. Kelių transporto priemonių perdirbimo tipinių pavyzdžių katalogas

Eil. Nr.	Perdirbimo objektas	Perdirbimo grupės			Pastabos
		Perdirbimas	Perdirbimas	Perdirbimas	
		A	B	C	

1. Kelių transporto priemonės tipas

1.1.	Transporto priemonės tipo ar paskirties keitimas			X	
1.2.	Transporto priemonės konstrukcijoje numatytų sėdimų vietų mažinimas/didinimas	X		X	Mažinant – B grupė Didinant – C grupė

2. Masė, gabaritai

2.1.	Bazės, vėžės, ašių skaičiaus, bendrosios masės, ašių apkrovos, gabaritinių matmenų (neskaitant matmenų pasikeitimo dėl veidrodžių, antenų ir panašių įtaisų įrengimo) keitimas			X	
------	--	--	--	---	--

3. Apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisų įrengimas ir keitimas

3.1.	Apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisų, nenumatytų atitinkamuose norminiuose dokumentuose, įrengimas				Draudžiama, išskyrus apšvietimo prietaisus, naudojamus darbinei erdvei apšviesti, esant transporto priemonei ne kelyje
3.2.	Būtinų apšvietimo ir šviesos signalizacijos				Draudžiama

	prietaisų keitimas analogiškais, tačiau besiskiriančiais šviesos išsklaidymu arba nenumatytų lempučių naudojimas		
3.3.	Būtinų ir leidžiamų apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisų įrengimas ar keitimas: – identiškas tvirtinimas be konstrukcinių pakeitimų; – įrengimas, kurį keičiant būtina keisti transporto priemonės konstrukciją	X	X
3.4.	Žibintų valytuvų įrengimas	X	
3.5.	Apsauginių tinklelių įrengimas	X	

4. Vairavimo sistema

4.1	Gamintojo nenumatyto vairaračio naudojimas: – sertifikuoto šiai transporto priemonei; – nesertifikuoto šiai transporto priemonei	X	X
4.2.	Valdymo sistemos perkėlimas iš dešinės į kairę pusę		X
4.3.	Vairavimo sistemos konstrukcijos keitimas		X
4.4.	Pasukamosios rankenėlės ant vairaračio įrengimas:		

– jei numatyta konstrukcijoje;	X	
– perdirbant transporto priemonę rankiniam valdymui		X

5. Stabdžių sistema

5.1.	Stabdžių sistemos konstrukcijos keitimas		X
5.2.	Stabdžių sistemos vamzdelių keitimas	X	
5.3.	Stabdžių sistemos elementų (trinkelų, diskų, būgnų, cilindų) keitimas identiškais	X	
5.4.	Antrojo kontūro įrengimas darbinėje stabdžių sistemoje		X
5.5.	Inercinio valdymo stabdžių sistemos įrengimas priekabose		X
5.6.	Stabdžio – lėtintuvo (pagalbinio stabdžio) įrengimas		X
5.7.	Automatinės stabdžių antiblokavimo sistemos įrengimas (ABS)		X

6. Garso signalas

6.1.	Papildomo garso signalo įrengimas	X	
------	-----------------------------------	---	--

7. Ratai, padangos

7.1.	Transporto priemonės gamintojo numatytų padangų		X
------	---	--	---

	naudojimas su nenumatytais ratlankiais				
7.2.	Nestandartinių ratų naudojimas, dėl ko reikia keisti transporto priemonės konstrukciją			X	
7.3.	Tarpinio įtaiso tarp rato ir stebulės įrengimas				Draudžiamas
7.4.	Padidintos vertikalios apkrovos arba didesnio leidžiamo greičio padangų, nei numatyta transporto priemonės gamintojo, naudojimas	X			
7.5.	Sumažintos vertikalios apkrovos arba mažesnio leidžiamo greičio padangų, nei numatyta transporto priemonės gamintojo, naudojimas		X	X	C grupė – keičiant gabaritinį aukštį
7.6.	Kitų matmenų padangų naudojimas: – be konstrukcinių pakeitimų; – su konstrukciniais pakeitimais		X		X

8. Galinio vaizdo veidrodžiai

8.1.	Galinio vaizdo veidrodžių įrengimas	X			Draudžiamas papildomų veidrodžių montavimas ar klijavimas ant esamų veidrodžių paviršiaus
------	--	---	--	--	--

9. Rėmas, kėbulas

9.1.	Rėmo, kėbulo konstrukcijos keitimas				X
9.2.	Agregatų ir pakabos tvirtinimo vietų pakeitimai				X
9.3.	Saugos lankų įrengimas lengvuosiuose automobiliuose: – sertifikuotų; – nesertifikuotų	X		X	
9.4.	Miegamųjų vietų įrengimas sunkvežimio kabinoje			X	
9.5.	Aerodinaminių elementų įrengimas			X	
9.6.	Bagažinės ant stogo įrengimas	X			
9.7.	Saugos diržų įrengimas: – esamose tvirtinimo vietose; – įrengiant tvirtinimo vietas	X			X
9.8.	Galinės, šoninės arba priekinės apsaugos įrengimas	X		X	A grupė – įrengiant sertifikuotas šiai transporto priemonei apsaugas
9.9.	Stoglangio įrengimas	X			
9.10.	Sukabintuvo įrengimas lengvuosiuose automobiliuose: – esamose tvirtinimo vietose;	X			

	– įrengiant tvirtinimo vietas	X	
9.11.	Sukabintuvo įrengimas krovininiuose automobiliuose ir autobusuose: – esamose tvirtinimo vietose; X – įrengiant tvirtinimo vietas; X – perdirbant rėmą; X – balninio sukabinimo įtaiso įrengimas X		
9.12.	Sukabintuvo priekabose įrengimas	X	
9.13.	Grąžulo įrengimas priekabose: – sertifikuoto; X – nesertifikuoto.		X
9.14.	Pakrovimo tiltelio įrengimas	X	
9.15.	Kėlimo mechanizmų įrengimas		X
9.16.	Gervės įrengimas	X	

10. Ašys

10.1.	Ašių konstrukcijos keitimas		X
10.2.	Ašių keitimas analogiškomis, tačiau besiskiriančiomis techninėmis charakteristikomis ar tvirtinimu		X

11. Pakabos elementai

11.1.	Pakabos elementų keitimas analogiškos	X	
-------	---------------------------------------	---	--

	konstrukcijos, bet kitų charakteristikų elementais		
11.2.	Pakabos elementų keitimas analogiškos konstrukcijos, bet kitų charakteristikų elementais, keičiant tvirtinimo vietas	X	
11.3.	Krovininių automobilių ir priekabų elastingų elementų tipo keitimas		X

12. Variklis

12.1.	Variklis keičiamas kitu to paties modelio ir modifikacijos varikliu	X	
12.2.	Variklis keičiamas kitu to paties modelio bet kitos modifikacijos varikliu be konstrukcinių automobilio pakeitimų	X	
12.3.	Variklis keičiamas kitu to paties modelio bet kitos modifikacijos varikliu su konstrukciniais automobilio pakeitimais		X
12.4.	Variklio keitimas kitos markės varikliu		X
12.5.	Variklio keitimas kito tipo varikliu		X
12.6.	Variklis keičiamas kitu, kuriam įrengti		Keisti draudžiama

	reikia keisti automobilio laikančiąsias konstrukcijas			
12.7.	Variklis keičiamas kitu, kurį įrengus apkrovos ašims galėtų padidėti daugiau nei leistina			Keisti draudžiama
12.8.	Variklis keičiamas kitu, kurio darbinis tūris didesnis kaip 20%, o galingumas – kaip 30%			Keisti draudžiama
12.9.	Variklio galingumo didinimas kompleksiskai perdirbant variklio sistemas (tarp jų maitinimo ir išmetimo sistemas)		X	
12.10.	Variklio sistemų keitimas			
12.10.1.	Maitinimo sistemos:			
	– kuro bakų įrengimas;		X	
	– kuro vamzdelių keitimas;	X		
	– kuro pašildymo prietaisų įrengimas;		X	
	– suskystintų dujų įrangos įrengimas			X
12.10.2.	Išmetimo sistemos keitimas:			
	– naudojant sertifikuotus gaminius;	X		
	– naudojant nesertifikuotus gaminius;		X	
	– įrengiant nereguliuojamus neutralizatorius;	X		
	– įrengiant reguliuojamus neutralizatorius		X	

13. Transmisija (sankaba, pavarų, paskirstymo dėžės, pavaros, velenai, pusašiai)

13.1.	Transmisijos dalių, besiskiriančių nuo gamintojo numatytų techninių parametrų, panaudojimas	X	
13.2.	Transmisijos dalių įrengimas naudojant papildomas jungiamąsias dalis		X

14. Automatinių valdymo ir kontrolės prietaisų įrengimas

14.1.	Tachografų įrengimas	X
14.2.	Greičio ribojimo prietaisų įrengimas	X
14.3.	Greičio palaikymo įtaisų įrengimas	X

15. Apsauginė signalizacija

15.1.	Apsauginės signalizacijos įrengimas	X	A – įrengiant garsinę signalizaciją
-------	-------------------------------------	---	-------------------------------------

16. Sergimieji įtaisai

16.1.	Sergimųjų įtaisų įrengimas	X
-------	----------------------------	---

PATVIRTINTA
susisiekimo ministro 1999 m. kovo 19 d.
įsakymu Nr. 98
2 priedas

GAMINAMŲ IR PERDIRBAMŲ KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ TECHNINĖS EKSPERTIZĖS TAISYKLĖS**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių techninės ekspertizės taisyklės (toliau – taisyklės) nustato gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių (toliau – transporto priemonės) techninės ekspertizės atlikimo tvarką ir ekspertizės dokumentų įforminimą.

2. Gaminamų ir perdirbamų transporto priemonių techninės ekspertizės atlieka pirmos arba antros kategorijos ekspertizių įmonės, atitinkančios „Reikalavimus ekspertizių įmonėms“ (6 priedas).

3. Transporto priemonių techninės ekspertizės ekspertizių įmonėse atlieka atitinkamą kvalifikaciją turintys kelių transporto priemonių ekspertai (toliau – ekspertai).

4. Ekspertų profesinės kvalifikacijos suteikimo ir veiklos reikalavimus reglamentuoja susisiekimo ministro įsakymu patvirtinti „Reikalavimai kelių transporto priemonių ekspertams“.

5. Valstybinė kelių transporto inspekcija (toliau – Inspekcija) kontroliuoja techninių ekspertizių atlikimo organizavimą. Inspekcija kaupia informaciją apie ekspertizių įmones ir įmones, gaminančias ar perdirbančias transporto priemones.

6. Ekspertizių įmonių veiklą bei su šia veikla susijusius klausimus nagrinėja prie Inspekcijos sudaryta Ekspertų komisija. Ji tvirtinama Inspekcijos viršininko įsakymu.

7. Ekspertizių įmonė gali pradėti veiklą tik gavusi Inspekcijos leidimą. Leidimas (nurodant ekspertizių įmonės kategoriją) išduodamas esant teigiamai Ekspertų komisijos išvadai apie ekspertizių įmonės pasirengimą vykdyti technines ekspertizes.

8. Paslaugų kainas už technines ekspertizes nustato ekspertizių įmonės.

II. SĄVOKOS

9. Ekspertas – asmuo, atitinkantis nustatytus reikalavimus ir dirbantis ekspertizių įmonėje.

10. Antros kategorijos ekspertizių įmonė – įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę atlikti transporto priemonės vienetinio perdirbimo ir vienetinės gamybos priekabos, kurios leistina bendroji masė ne didesnė kaip 750 kg, technines ekspertizes.

11. Pirmos kategorijos ekspertizių įmonė – įmonė, įregistruota įstatymų nustatyta tvarka ir turinti teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes.

12. Techninė ekspertizė – gaminamos ar perdirbamos transporto priemonės techninės dokumentacijos bei nustatytų reikalavimų pagamintai ar perdirbtai transporto priemonei atitikimo įvertinimas. Techninė ekspertizė įforminama ekspertizės aktu.

13. Užsakovas – juridinis ar fizinis asmuo, sudaręs sutartį su ekspertizių įmone techninei ekspertizei atlikti.

III. TECHNINIŲ EKSPERTIZIŲ ORGANIZAVIMAS

14. Techninės dokumentacijos ir transporto priemonės techninę ekspertizę atlieka:

14.1. antros kategorijos ekspertizių įmonė – gaminant vienetinę priekabą, kurios leistina bendroji masė ne didesnė kaip 750 kg, arba atliekant vienetinį transporto priemonės perdirbimą;

14.2. pirmos kategorijos ekspertizių įmonė – gaminant vienetinę transporto priemonę ir smulkiaserijinės gamybos bandomąjį pavyzdį, perdirbant vienetinę transporto priemonę ir nevienetinio perdirbimo bandomąjį pavyzdį.

15. Ekspertizių įmonių veiklą, kurios nesilaiko „Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos“, „Gaminamų ir perdirbamų kelių transporto priemonių techninės ekspertizės taisyklių“ ir „Reikalavimų kelių transporto priemonių ekspertams“, Inspekcija gali sustabdyti.

16. Ekspertizių įmonė atlieka transporto priemonės, ant kurios sumontuota didesnė kaip 1 tonos keliamosios galios krovinių kėlimo įranga, keltuvai ir bokšteliai žmonėms kelti, stacionarios, nuimamos, konteinerinės cisternos, talpyklų suskystintoms bei suslėgtoms dujoms, skysčiams ir birioms pavojingoms medžiagoms gabenti baterijos, kurių tūris didesnis kaip 1,0 m³, ekspertizę tik gavusi teigiamą Technikos priežiūros tarnybos ekspertizės išvadą.

IV. TECHNINĖ DOKUMENTACIJA IR TRANSPORTO PRIEMONĖS TECHNINĖ EKSPERTIZĖ

17. Techninė ekspertizė transporto priemonei atliekama tik ekspertizių įmonei gavus užsakovo prašymą ir šalims sudarius sutartį.

18. Sutartyje nustatomas techninės ekspertizės tikslas (objektas), atlikimo etapai ir terminai, užsakymo priėmimo data, užsakovo ir ekspertizių įmonės rekvizitai.

19. Užsakovas pateikia techninę dokumentaciją, kuri nurodyta „Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkoje“.

20. Transporto priemonė techninei ekspertizei pateikiama pagal sutartyje numatytas sąlygas.

21. Techninė ekspertizė atliekama ekspertizių įmonės vardu.

22. Techninės dokumentacijos ir transporto priemonės ekspertizės metu nustatoma:

22.1. ar techninė dokumentacija užtikrina gaminamai arba perdirbamai transporto priemonei nustatytus techninius reikalavimus;

22.2. ar pagaminta arba perdirbta transporto priemonė atitinka projektinę techninę dokumentaciją;

22.3. pagaminimo ir perdirbimo darbų kokybę;

22.4. ar pagaminta arba perdirbta transporto priemonė atitinka nustatytus techninius reikalavimus.

23. Ekspertizių įmonė, atlikdama ekspertizę, gali pasitelkti kitų institucijų ar įmonių specialistus.

24. Pagaminta ar perdirbta transporto priemonė fotografuojama (eksperto nuožiūra).

25. Pagamintoms, o kai kuriais atvejais ir perdirbtoms transporto priemonėms atliekami dinaminių savybių tyrimai.

V. EKSPERTIZĖS DOKUMENTŲ ĮFORMINIMAS

26. Ekspertizės dokumentai įforminami raštu.

27. Ekspertizės dokumentai yra:

27.1. sutartis;

27.2. ekspertizės aktas;

27.3. ekspertizės pažyma;

27.4. transporto priemonės bandymų protokolai (jei tokie bandymai atliekami).

Prie transporto priemonės ekspertizės dokumentų pridedamos nuotraukos (jei buvo fotografuota).

28. Ekspertizės akte turi būti nurodyta:

28.1. ekspertizių įmonė ir jos rekvizitai;

28.2. užsakovas ir jo rekvizitai;

28.3. ekspertizės objektas;

28.4. ekspertizės objekto aprašymas;

28.5. ekspertizės objekto nustatytų reikalavimų atitikimo įvertinimas;

28.6. ekspertizės išvados;

28.7. eksperto (-ų) vardas (-ai), pavardė (-ės), parašas (-ai).

29. Ekspertizės pažymoje turi būti nurodyta:

29.1. ekspertizių įmonė ir jos rekvizitai;

29.2. ekspertizės objektas;

29.3. ekspertizės išvados;

29.4. įmonės vadovo vardas, pavardė, parašas, antspaudas.

30. Transporto priemonės bandymų protokole nurodomi jos identifikavimo duomenys, aprašoma bandymų metodika bei pateikiami bandymų rezultatai.

31. Ekspertizės užsakovui išduodama ekspertizės pažyma.

32. Ekspertizės užsakovas arba jo įgaliotas asmuo turi teisę dalyvauti atliekant techninę ekspertizę ir gauti su ja susijusią informaciją.

33. Ekspertizių dokumentai registruojami ir saugomi pagal norminiuose dokumentuose nustatytą tvarką.

Priedo pakeitimai:

Nr. [98](#), 1999-03-19, *Žin.*, 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

Patvirtinta
Susisiekimo ministerijos
1998 09 11 įsakymu Nr. 348

3 PRIEDAS

REIKALAVIMAI KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ EKSPERTAMS

1. Reikalavimai kelių transporto priemonių ekspertams (toliau – reikalavimai) nustato sąlygas, kurias turi atitikti kelių transporto priemonių ekspertai (toliau – ekspertai), kad būtų garantuotas kvalifikuotas techninių ekspertizių atlikimas pagamintoms ir perdirbtoms kelių transporto priemonėms (toliau – transporto priemonėms).

2. Asmuo, norintis įsigyti eksperto kvalifikaciją, privalo:

2.1. turėti ne mažesnę kaip inžinieriaus kvalifikaciją (į kurią įeitų viena iš šių mechanikos inžinerijos programų: transporto inžinerija, transporto priemonių inžinerija, mechanikos inžinerija, žemės ūkio technika) ir ne trumpesnę kaip trejų metų darbo stažą inžinerinėse pareigose, susijusiose su automobilių techniniu aptarnavimu, remontu, techninės būklės kontrole, projektavimu, techninių reikalavimų rengimu ar moksliniu darbu;

Punkto pakeitimai:

Nr. 98, 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

2.2. turėti teisę vairuoti A, B, C kategorijų transporto priemones;

2.3. išklaustyti ekspertų mokymo kursą ekspertų mokymo įstaigose ir išlaikyti baigiamuosius egzaminus arba baigiamuosius egzaminus laikyti eksternu.

3. Asmuo, norintis įsigyti eksperto kvalifikaciją, mokymo įstaigai arba egzaminų komisijai pateikia šiuos dokumentus:

3.1. prašymą mokytis ekspertų mokymo kursuose arba egzaminą laikyti eksternu;

3.2. aukštojo mokslo baigimo diplomo nuorašą;

3.3. socialinio draudimo pažymėjimo nuorašą (prireikus – darbo knygelės nuorašą);

3.4. vairuotojo pažymėjimo nuorašą;

3.5. dvi fotonuotraukas (2,5 x 3,5 cm).

4. Egzaminų komisija sudaroma susisiekimo ministro įsakymu.

5. Išlaikiusiam baigiamuosius egzaminus mokymo įstaiga išduoda kursų baigimo pažymėjimą, kurio pagrindu Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Inspekcija) išduoda eksperto pažymėjimą, suteikiantį teisę atlikti transporto priemonių technines ekspertizes. Eksperto pažymėjimo galiojimo laikas – treji metai.

Punkto pakeitimai:

Nr. 98, 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

6. Ekspertų mokymas ir kvalifikacijos tobulinimas

6.1. Ekspertai mokomi pagal susisiekimo ministro įsakymu patvirtintą „Kelių transporto priemonių ekspertų mokymo programą“. Jie savo kvalifikaciją įgyja ir tobulina mokymo įstaigose, turinčiose Susisiekimo ministerijos leidimą užsiimti šia veikla. Leidimas mokyti išduodamas mokymo įstaigai, turinčiai reikiamos kvalifikacijos specialistus bei tam būtiną materialinę – techninę bazę.

6.2. Pretendentų į ekspertus, baigusius mokymo kursus pagal minėtą programą, žinių ir gebėjimų lygis turi atitikti susisiekimo ministro įsakymu patvirtintus „Kvalifikacinius reikalavimus kelių transporto priemonių ekspertams“.

6.3. Ekspertai kas treji metai ekspertų rengimo mokymo įstaigose privalo išklaustyti kvalifikacijos tobulinimo kursą ir laikyti egzaminus.

7. Inspekcijos viršininkas, remdamasis Ekspertų komisijos išvadomis, priima sprendimą dėl eksperto pažymėjimo galiojimo sustabdymo arba panaikinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

8. Eksperto pažymėjimo galiojimas sustabdomas, kai:
 - 8.1. pamestas eksperto pažymėjimas ir neišduotas naujas;
 - 8.2. ekspertas nekvalifikuotai atlieka savo darbą, kol nebus patikrintos jo profesinės žinios.
 9. Eksperto pažymėjimo galiojimas panaikinamas, kai ekspertas:
 - 9.1. piktnaudžiauja tarnybine padėtimi, neobjektyviai ir/arba nekvalifikuotai atlieka savo darbą;
 - 9.2. netobulina kvalifikacijos ir nesugeba jos patvirtinti egzaminų metu.
 10. Asmuo, kuriam buvo panaikintas eksperto pažymėjimo galiojimas, pakartotinai jį gali gauti bendra tvarka.
 11. Ekspertų teisės ir pareigos numatytos ekspertizių įmonių, kuriose dirba ekspertai, įstatuose, pareiginiuose nuostatuose ir darbo sutartyse.
-

Patvirtinta
Susisiekimo ministerijos
1998 09 11 įsakymu Nr. 348

4 PRIEDAS

KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ EKSPERTŲ MOKYMO PROGRAMA IR KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI

MOKYMO PLANAS

Eil. Nr.	Dėstomo dalyko pavadinimas	Skiriama valandų	
		iš viso	iš jų – prakt. užs.
1.	Teorinis mokymas	176	24
1.1.	Teisiniai pagrindai	8	
1.2.	Taikomosios mechanikos pagrindai	20	-
1.3.	Kelių transporto priemonių dinamika	20	-
1.4.	Kelių transporto priemonių bandymo metodai	16	-
1.5.	Kelių transporto priemonių gamybos ir remonto technologijos	32	16
1.6.	Kelių transporto priemonių konstrukcija ir techninė būklė	24	8
1.7.	Techniniai reikalavimai kelių transporto priemonėms	40	-
1.8.	Kelių transporto priemonių techninė ekspertizė	16	-
2.	Praktinis mokymas	24	24
Iš viso:		200	48

ATSKIRŲ DĖSTYMO DALYKŲ PROGRAMOS

1. TEORINIS MOKYMAS

1.1. Teisiniai pagrindai

Dėstomam dalykui skiriama 8 valandos.

Šis dėstomas dalykas suteikia žinių apie transporto norminę bazę, kelių transporto priemonių eksperto veiklos nuostatus.

Mokymo metu taip pat dėstoma apie transporto priemonių įvežimą, tikrinimą muitinėje, registravimą, išregistravimą, draudimą ir jų vertės nustatymą.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.1.1.	Lietuvos Respublikos pagrindinių teisinių ir norminių dokumentų, reglamentuojančių transporto veiklą, analizė	2
1.1.2.	Transporto priemonių įvežimas, tikrinimas muitinėje, registravimas ir išregistravimas	2
1.1.3.	Transporto priemonių draudimas ir vertės nustatymo pagrindai	2
1.1.4.	Kelių transporto priemonių eksperto vaidmuo, vieta ir teisinis statusas	2

1.2. Taikomosios mechanikos pagrindai

Dėstomam dalykui skiriama 20 valandų.

Šis dėstomas dalykas suteikia žinių apie bendruosius metrologijos principus, medžiagotyros pagrindus, detalių jungimus, mazgus ir mechanizmus, atsparumo apskaičiavimą ir patikimumo įvertinimo metodologiją.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.2.1.	Metrologijos pagrindai	2
1.2.2.	Medžiagotyros pagrindai	4
1.2.3.	Detalių sujungimai, mazgai ir mechanizmai	4
1.2.4.	Atsparumo apskaičiavimo pagrindai	6
1.2.5.	Patikimumo pagrindai	4

1.3. Kelių transporto priemonių dinamika

Dėstomam dalykui skiriama 20 valandų.

Šis dėstomas dalykas suteikia žinių apie transporto priemonių eksploatacines savybes bei jų dinamikos analizinio tyrimo metodologiją.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.3.1.	Transporto priemonių traukos-dinaminės savybės	4
1.3.2.	Transporto priemonių stabdymo savybės	4
1.3.3.	Transporto priemonių šoninės dinamikos savybės	6
1.3.4.	Transporto priemonių vertikaliosios dinamikos savybės	2
1.3.5.	Atskiri transporto priemonių dinamikos klausimai	4

1.4. Kelių transporto priemonių bandymo metodai

Dėstomam dalykui skiriama 16 valandų.

Šis dėstomas dalykas supažindins su transporto priemonių bei jų elementų bandymų metodais ir technologijomis.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.4.1.	Transporto priemonių važiavimo savybių bandymo metodai	4
1.4.2.	Transporto priemonių pasyviosios saugos bandymo metodai	4
1.4.3.	Transporto priemonių variklių išmetamųjų dujų emisijos bei skleidžiamo triukšmo nustatymo metodai	4
1.4.4.	Transporto priemonių įtaisų bandymų technologija	4

1.5. Kelių transporto priemonių gamybos ir remonto technologijos

Dėstomam dalykui skiriama 32 valandos.

Šis dėstomas dalykas suteikia žinių apie transporto priemonių gamybos ir remonto technologijas.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.5.1.	Šiuolaikinės transporto priemonių gamybos technologijos	4
1.5.2.	Atskirų transporto priemonių dalių gamybos technologijos ypatumai	4
1.5.3.	Transporto priemonių ir jų dalių remonto pagrindai	4
1.5.4.	Transporto priemonių utilizavimas	4
1.5.5.	Praktinis užsiėmimas – pažintinė praktika transporto priemonių gamybos, remonto ir techninės priežiūros įmonėse	16

1.6. Kelių transporto priemonių konstrukcija ir techninė būklė

Dėstomam dalykui skiriama 24 valandos.

Šis dėstomas dalykas suteikia žinių apie transporto priemonių sistemų bei mazgų konstrukcinius ypatumus, projektavimo ir apskaičiavimo principus, techninės būklės kontrolę.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.6.1.	Transporto priemonių laikančiųjų konstrukcijų projektavimo, apskaičiavimo ir techninės būklės kontrolės pagrindai	4
1.6.2.	Stabdžių ir vairavimo sistemų projektavimo, apskaičiavimo ir techninės būklės kontrolės pagrindai	4
1.6.3.	Pakabos ir transmisijos projektavimo, apskaičiavimo ir techninės būklės kontrolės pagrindai	4
1.6.4.	Elektrinių ir elektroninių įrengimų diagnostikos pagrindai	2
1.6.5.	Papildomos įrangos techninės būklės kontrolės pagrindai	2
1.6.6.	Praktinis užsiėmimas – darbas su diagnostine įranga	8

1.7. Techniniai reikalavimai kelių transporto priemonėms

Dėstomam dalykui skiriama 40 valandų.

Šis dėstomas dalykas leis išmokti techninius reikalavimus transporto priemonių sudėtinių dalių konstrukcijai.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.7.1.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių apšvietimo ir šviesos signalizacijos prietaisams	4
1.7.2.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių stabdžių sistemoms	4
1.7.3.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių vairavimo sistemoms	2
1.7.4.	Techniniai reikalavimai matomumui iš vairuotojo vietos	2
1.7.5.	Techniniai reikalavimai ratams ir padangoms	2
1.7.6.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių kėbulo (kabinos) išoriniams įtaisams	4
1.7.7.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių kėbulo (kabinos) vidiniams įtaisams	4
1.7.8.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių konstrukcijai susidūrimo atveju	4
1.7.9.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių variklių išmetamųjų dujų emisijai	2
1.7.10.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių skleidžiamam triukšmui	2
1.7.11.	Techniniai reikalavimai transporto priemonių sukabinamiesiems įtaisams	2
1.7.12.	Techniniai reikalavimai papildomiems transporto priemonių įtaisams	2
1.7.13.	Techniniai reikalavimai dviratėms ir triratėms transporto priemonėms	6

1.8. Kelių transporto priemonių techninė ekspertizė

Dėstomam dalykui skiriama 16 valandų.

Šis dėstomas dalykas supažindins su techninės ekspertizės atlikimo tvarka ir technologija.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
1.8.1.	Techninės ekspertizės sąvokos ir pagrindiniai principai	2
1.8.2.	Techninės ekspertizės naujai pagamintoms transporto priemonėms atlikimo technologija	4
1.8.3.	Techninės ekspertizės perdirbtoms transporto priemonėms atlikimo technologija	4
1.8.4.	Transporto priemonių įtaisų techninės ekspertizės pagrindai	4
1.8.5.	Techninės ekspertizės dokumentų įforminimas	2

2. PRAKTINIS MOKYMAS

Dėstomam dalykui skiriama 24 valandos.

Šis dėstomas dalykas leis galutinai suformuoti įgūdžius atlikti transporto priemonių bei jų elementų techninę ekspertizę.

Eil. Nr.	Temų pavadinimas	Valandų skaičius
2.1.	Transporto priemonių ir jų įtaisų techninės ekspertizės atlikimas	8
2.2.	Kompiuterinių programų ir duomenų banko panaudojimas atliekant techninę ekspertizę	16

Dėstomo dalyko išmanymo vertinimas:

Atskiros mokomo dalyko temos baigiamos pokalbiu-įskaita.

Baigiamasis žinių tikrinimas – egzaminas susideda iš teorinės ir praktinės dalių bei dalykinio pokalbio. Baigiamajam egzaminui skiriama po 1 val. kiekvienam egzaminuojamam asmeniui. Žinios vertinamos 10 balų sistema.

Sėkmingai išlaikiusiems baigiamąjį egzaminą išduodamas kursų baigimo pažymėjimas. Šio pažymėjimo pagrindu Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos išduoda kelių transporto priemonių eksperto pažymėjimą, suteikiantį teisę atlikti kelių transporto priemonių technines ekspertizes.

Mokymo procesui reikalinga:

1. teorinio mokymo kabinetas, aprūpintas vaizdumo priemonėmis apie transporto priemonių atskirų sistemų bei mazgų konstrukciją;
2. norminė, techninė ir metodinė medžiaga, reikalinga techninei ekspertizei atlikti;
3. praktinio mokymo dirbtuvė (-ės), aprūpinta (-os) transporto priemonių remonto, techninės priežiūros ir techninės būklės kontrolės įranga, įrankiais bei kitomis būtinomis priemonėmis.

PATVIRTINTA
Susisiekimo ministerijos
1998 09 11 įsakymu Nr. 348

KVALIFIKACINIAI REIKALAVIMAI KELIŲ TRANSPORTO PRIEMONIŲ EKSPERTAMS

Kelių transporto priemonių ekspertas turi išmanyti:

- 1) transporto priemonių dinamikos pagrindus;
- 2) transporto priemonių važiavimo savybių, aktyviojo ir pasyviojo saugumo, aplinkos apsaugos bandymų principus ir tokiems bandymams naudojamus matavimo prietaisus bei įrengimus;
- 3) taikomosios mechanikos (metrologijos, medžiagotyros, atsparumo apskaičiavimo, patikimumo, mašinų detalių) pagrindus;
- 4) transporto priemonių gamybos, remonto ir utilizavimo pagrindus;
- 5) transporto priemonių agregatų, sistemų bei mazgų konstrukciją, techninės būklės įvertinimo principus, funkcionavimą, žymėjimą, teorinius veikimo principus;
- 6) transporto priemonių gamybą ir perdirbimą reglamentuojančių norminių dokumentų reikalavimus;
- 7) techninius reikalavimus transporto priemonių ir jų sudedamųjų dalių konstrukcijai bei techninei būklei;
- 8) transporto priemonių įvežimo, muitinio tikrinimo ir valstybinės registracijos tvarką bei taisykles.

Kelių transporto priemonių ekspertas turi mokėti ir gebėti:

- 1) įvertinti judėjimo metu transporto priemonę veikiančias apkrovas;
- 2) apskaičiuoti transporto priemonių traukos – greituminių ir stabdymo savybių bei šoninės dinamikos rodiklius;
- 3) naudotis reikalinga įranga techninei ekspertizei atlikti;
- 4) teorinio apskaičiavimo būdu įvertinti transporto priemonių įtaisų eksploatacinius, atsparuminius ir patikimumo rodiklius;
- 5) paaiškinti transporto priemonių gamybos, remonto, utilizavimo technologijas;
- 6) paaiškinti transporto priemonių ir jų sudedamųjų dalių žymėjimą;
- 7) nustatyti ir teisingai įvertinti transporto priemonių perdirbimo grupę;
- 8) teisingai įvertinti pagamintų ir perdirbtų transporto priemonių techninę būklę bei jų galiojančių norminių – techninių dokumentų atitikimą;
- 9) teisingai pildyti dokumentus atliekant pagamintų ir perdirbtų transporto priemonių techninę ekspertizę.

PATVIRTINTA
susisiekimo ministro 1999 m. kovo 19 d.
įsakymu Nr. 98
6 priedas

REIKALAVIMAI EKSPERTIZIŲ ĮMONĖMS

I. REIKALAVIMAI ANTROS KATEGORIJOS EKSPERTIZIŲ ĮMONEI

1. Antros kategorijos ekspertizių įmonė (toliau – įmonė) privalo atitikti šiuos reikalavimus:
 - 1.1. įmonės registravimo pažymėjime arba įstatuose turi būti įrašyta veikla, susijusi su ekspertizių atlikimu (pagal ekonominės veiklos klasifikatorių);
 - 1.2. ekspertizių įmonės vadovas privalo turėti Inspekcijos išduotą galiojantį eksperto pažymėjimą;

- 1.3. įmonė negali atlikti techninio aptarnavimo, remonto ir perdirbimo darbų bei gaminti transporto priemones;
- 1.4. turėti bent vieną kompiuterizuotą darbo vietą;
- 1.5. turėti norminius dokumentus ir ekspertizėms vykdyti reikalingą informaciją.
2. Įmonė privalo turėti:
 - 2.1. nuostatus ekspertinei veiklai ir ekspertų pareigines instrukcijas;
 - 2.2. reikiamą kiekį ekspertų;
 - 2.3. normatyvinius dokumentus, reglamentuojančius ekspertizių atlikimo tvarką;
 - 2.4. matavimo priemones su galiojančia metrologine patikra;
 - 2.5. metodikas ir instrukcijas techninėms ekspertizėms atlikti;
 - 2.6. įrangą, reikalingą techninėms ekspertizėms atlikti arba bendradarbiavimo sutartis su įmonėmis, turinčiomis tokią įrangą.
3. Įmonė privalo:
 - 3.1. teikti informaciją apie atliktas ekspertizes Inspekcijai jos nustatyta tvarka;
 - 3.2. suteikdama vienetinės gamybos transporto priemonei identifikavimo numerį, derinti jį su Inspekcija;
 - 3.3. sudaryti sąlygas, kad ekspertui transporto priemonių ekspertizės metu nebūtų daromas poveikis;
 - 3.4. suderinti ekspertizių dokumentų saugojimo terminus su Archyvų departamentu (pagal priklausomybę).

II. REIKALAVIMAI PIRMOS KATEGORIJOS EKSPERTIZIŲ ĮMONEI

4. Pirmos kategorijos ekspertizių įmonei taikomi visi reikalavimai, nustatyti antros kategorijos ekspertizių įmonei. Papildomai įmonė privalo turėti:
 - 4.1. duomenų banką apie pripažintų transporto priemonių bei jų atskirų sistemų ir dalių atitikties charakteristikas;
 - 4.2. kompiuterinę įrangą, užtikrinančią informacinės sistemos sukūrimą ir duomenų banko apie technines ekspertizes kaupimą;
 - 4.3. metodines priemones transporto priemonių dinamikai, mechaniniam atsparumui ir patikimumui skaičiuoti;
 - 4.4. dokumentus, nustatančius reikalavimus techninės ekspertizės objektui (standartai, Europos Sąjungos direktyvos, Jungtinių Tautų Europos Ekonominės Komisijos Vidaus transporto komiteto taisyklės ir kiti teisės aktai);
 - 4.5. metodinę medžiagą ekspertų mokymui ir techninėms ekspertizėms atlikti.
5. Įmonė rengia paaiškinimų ir metodikų projektus techninių ekspertizių atlikimo klausimais, kuriuos tvirtina Inspekcijos viršininkas, Ekspertų komisijai pritarus.

Papildyta priedu:

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

PATVIRTINTA

susisiekimo ministro 1999 m. kovo 19 d.

įsakymu Nr. 98

7 priedas

TRANSPORTO PRIEMONIŲ KLASIFIKAVIMAS

1. Mopedų, motociklų ir jiems prilyginamų transporto priemonių klasifikavimas.

1.1. Kategorija L – transporto priemonės, turinčios mažiau kaip keturis ratus:

L1 klasė – dviratė transporto priemonė, kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 ir maksimalus konstrukcinis greitis ne didesnis kaip 50 km/h;

L2 klasė – triratė transporto priemonė, kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 ir maksimalus konstrukcinis greitis ne didesnis kaip 50 km/h;

L3 klasė – dviratė transporto priemonė, kurios variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm^3 ir/arba maksimalus konstrukcinis greitis didesnis kaip 50 km/h;

L4 klasė – triratė transporto priemonė su nesimetriškai išdėstytais ratais, kurios variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm^3 ir/arba maksimalus konstrukcinis greitis didesnis kaip 50 km/h;

L5 klasė – triratė transporto priemonė su simetriškai išdėstytais ratais, kurios bendroji masė ne didesnė kaip 1000 kg, variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm^3 ir/arba maksimalus konstrukcinis greitis didesnis kaip 50 km/h.

PASTABA. L1 ir L2 klasės transporto priemonės įprasta vadinti mopedais, L3 – motociklais, L4 – motociklais su šoninėmis priekabomis.

1.2. L kategorijai prilyginamos šios keturratės transporto priemonės:

1.2.1. keturratės transporto priemonės, kurių nuosava masė (be baterijų, jei tai yra elektromobilis) ne didesnė kaip 350 kg, variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 arba variklio galingumas ne didesnis kaip 4 kW ir maksimalus konstrukcinis greitis ne didesnis kaip 45 km/h, prilyginamos L2 klasei;

1.2.2. keturratės transporto priemonės, kurių nuosava masė didesnė kaip 350 kg, bet ne didesnė kaip 400 kg arba 550 kg, jeigu ji skirta kroviniams vežti (be baterijų, jei tai elektromobilis) ir variklio galingumas ne didesnis kaip 15 kW, prilyginamos L5 klasei.

2. Automobilių ir jų priekabų klasifikavimas.

2.1. Kategorija M – variklio varoma transporto priemonė, turinti bent keturis ratus ir skirta keleiviams vežti:

M1 klasė – transporto priemonė keleiviams vežti, turinti ne daugiau kaip 8 sėdimas vietas keleiviams ir 1 sėdimą vietą vairuotojui;

M2 klasė – transporto priemonė keleiviams vežti, turinti daugiau kaip 8 sėdimas vietas keleiviams ir 1 sėdimą vietą vairuotojui, kurios bendroji masė ne didesnė kaip 5 t;

M3 klasė – transporto priemonė keleiviams vežti, turinti daugiau kaip 8 sėdimas vietas keleiviams ir 1 sėdimą vietą vairuotojui, kurios bendroji masė didesnė kaip 5 t.

2.2. Kategorija N – variklio varoma transporto priemonė, turinti bent keturis ratus ir skirta kroviniams vežti:

N1 klasė – transporto priemonė kroviniams vežti, kurios bendroji masė ne didesnė kaip 3,5 t;

N2 klasė – transporto priemonė kroviniams vežti, kurios bendroji masė didesnė kaip 3,5 t, tačiau ne didesnė kaip 12 t;

N3 klasė – transporto priemonė kroviniams vežti, kurios bendroji masė didesnė kaip 12 t.

PASTABA. Vilkiko bendrąja mase vadinama paties vilkiko bendroji masė ir balniam sujungimui tenkanti visiškai pakrautos puspriekabės masės dalis.

2.3. Kategorija O – priekabos (įskaitant puspriekabas):

O1 klasė – priekabos, kurių bendroji masė ne didesnė kaip 0,75 t;

O2 klasė – priekabos, kurių bendroji masė didesnė kaip 0,75 t, tačiau ne didesnė kaip 3,5 t;

O3 klasė – priekabos, kurių bendroji masė didesnė kaip 3,5 t, tačiau ne didesnė kaip 10 t;

O4 klasė – priekabos, kurių bendroji masė didesnė kaip 10 t.

PASTABA. Puspriekabės bendrąją masę vadinama puspriekabės ašims tenkanti visiškai pakrautos puspriekabės masės dalis.

2.4. Kategorija G – padidinto važumo transporto priemonės (visureigiai).

Visureigiais vadinamos M ir N kategorijos transporto priemonės, kurios tenkina atitinkamus reikalavimus. Šių reikalavimų kontrolei sąlygos nurodytos JT EEK dokumente TRANS/SC1/WP29/78/ Amend.3, išleistame 1991 m. birželio 12 d.

2.5. Visureigiais vadinamos N1 klasės transporto priemonės, kurių bendroji masė ne didesnė kaip 2 tonos ir M1 klasės transporto priemonės, jei jos turi:

2.5.1. bent vieną priekinę ir bent vieną galinę tuo pat metu varomas ašis, įskaitant transporto priemones, kurių viena ašis gali būti atjungta;

2.5.2. bent vieną diferencialą blokuojantį mechanizmą arba analogišką įtaisą ir jei transporto priemonė gali įveikti 30% įkalnę;

2.5.3. papildomai turi būti tenkinami bent penki reikalavimai iš šešių:

- priekinės iškyšos kampas turi būti ne mažesnis kaip 25°;
- galinės iškyšos kampas turi būti ne mažesnis kaip 20°;
- nuožulnumo kampas turi būti ne mažesnis kaip 20°;
- priekinės ašies prošvaisa turi būti ne mažesnė kaip 180 mm;
- galinės ašies prošvaisa turi būti ne mažesnė kaip 180 mm;
- prošvaisa tarp ašių turi būti ne mažesnė kaip 200 mm.

2.6. Visureigiais vadinamos N1 klasės transporto priemonės, kurių bendroji masė didesnė kaip 2 t, taip pat N₂, M₂ ir M₃ klasės transporto priemonės, kurių bendroji masė ne didesnė kaip 12 t, jei visi jų ratai vienu metu yra varomi, įskaitant tas transporto priemones, kurių viena ašis gali būti atjungta, arba yra tenkinami kiti trys reikalavimai:

2.6.1. bent viena priekinė ir bent viena galinė tuo pat metu yra varomos ašys, įskaitant tas transporto priemones, kurių viena ašis gali būti atjungta;

2.6.2. yra bent vienas diferencialą blokuojantis mechanizmas ar analogiškas įtaisas;

2.6.3. transporto priemonė gali įveikti 25% įkalnę.

2.7. Visureigiais vadinamos M3 klasės transporto priemonės, kurių bendroji masė didesnė kaip 12 t, taip pat N3 klasės transporto priemonės, jei visi jų ratai vienu metu yra varomi, įskaitant tas transporto priemones, kurių viena ašis gali būti atjungta, arba tenkinami šie reikalavimai:

2.7.1. bent pusė ratų yra varomi;

2.7.2. yra bent vienas diferencialą blokuojantis mechanizmas ar analogiškas įtaisas;

2.7.3. pavienė transporto priemonė gali įveikti 25% įkalnę;

2.7.4. papildomai turi būti tenkinami bent keturi reikalavimai iš šešių:

- priekinės iškyšos kampas turi būti ne mažesnis kaip 25°;
- galinės iškyšos kampas turi būti ne mažesnis kaip 25°;
- nuožulnumo kampas turi būti ne mažesnis kaip 25°;
- priekinės ašies prošvaisa turi būti ne mažesnė kaip 250 mm;
- galinės ašies prošvaisa turi būti ne mažesnė kaip 250 mm;
- prošvaisa tarp ašių turi būti ne mažesnė kaip 300 mm.

Papildyta priedu:

Nr. [98](#), 1999-03-19, *Žin.*, 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [495](#), 1998-12-22, *Žin.*, 1998, Nr. 115-3260 (1998-12-31), i. k. 0982210ISAK00000495

Dėl Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymo Nr.348 "Dėl kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos ir jų techninės ekspertizės atlikimo norminių dokumentų tvirtinimo" dalinio pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Įsakymas

Nr. [98](#), 1999-03-19, Žin., 1999, Nr. 28-814 (1999-03-26), i. k. 0992210ISAK00000098

Dėl susisiekimo ministro 1998 m. rugsėjo 11 d. įsakymo Nr. 348 "Dėl Kelių transporto priemonių gamybos ir perdirbimo tvarkos ir jų techninės ekspertizės atlikimo norminių dokumentų tvirtinimo" dalinio pakeitimo